

ЧУЛУУ КИЙИБИТИН ҮЙЭТИГЭР САНА КИНИГЭ

Винокуров оюужун, үзгүн сыйдатар сана кинигэ сурхгүннээс буолга.

Кинигэн Иван Николаевич авын үйэтигээ ааммыг ороспүүбүлүктээс төрийр хамынчыны, СО национальной архивы, СО наукаарын академията бечээтгэн таааргардындар.

Энэхүү редактордадарынан ороспүүбүлүктээси Иван Николаевич Винокуровы үйэтигээ хамынчын чилин Михаил Егорович Друзинов уонна СО национальной архивыны кынгаабынай улзинэ Александр Александрович Калашников, сунткээ хомуйан онороочнуларын исторический наука кандидата Е. П. Антонов, национальной архивы кынгаабынай улзинэ П. И. Коржин, Чурапчы улуулун баянчыны социальный бишшуруустарга солбуйаччы О. Ф. Петрова, И.Н. Винокуров сизэв Н. В. Иванова буолалтар.

Дэвшигийн ылтынны ылтындар: Чурапчы улуулун баянчы А.Т.Ноговицын, Улус Муньцааны депутаттарын председател Я.П. Оконешников, баянчыны экономика, инвестиционной политики солбуйаччы И.К. Матвеев, кинигэ энэхүү редактора М.Е. Друзинов, хомуйан онороочнулар Е.П. Антонов, О.Ф. Петрова уонна Чурапчы общественности. Кинигэн ырыгтынага тээвэртээр: РФ сууринчиларын сайнун чилинэ Г.П. Федоров-Сомово, улуусташы күлгүүра управлениеын порог макстардын уонна

Балаңан ыйын 28 күнүүгээр улуусуттар «Айын» күлгүүра кинигээр, Ил Дархан библиотека-тээгээр Бодрууский улус бистакы Хадахсыт извилигиттэн (билигийн эн Арымлаах иэнилэгээ) торугтээх Саха сирин бишшүүх Государственный, общественный-политической деятел Иван Николаевич

искусствын отделын салайсаныта В.Д. Пинигина, Чурапчылаацы партийн төрийн энэхүү зорилтуулж болсун С.И. Никитин.

Кинигэ 2017 сүнгэлэхээ Дьюкууский куоракка «Алаас» кинигэ кынгаабынай 500 экземплярынан бечээтгэн таалыста.

Хомуйан онороочнулар И.Н. Винокуровы сыйдээбигээ, улзин аасыг сирдэгитгэн, музейн тарлан олус сүнгэлэхээ хаартыскашы, документын булан кийргэйтгэр. Ол барыга И.Н. Винокуровын слорбут, улзинээс сүнгэлэхээ чадыгчайчын кордерер.

Ону таынан Казанский университет, СО национальной архивыны фотографаарын дэхиж көстөр хаартыскашар уонна сизэв Н. В. Иванова дэвшигийн архивынтан хаартыскашар кийргэйтгэр.

Кинигэн таааргааччындар истиг маҳтагшарын СО Правительствоо, РФ Президентин иницион СО Постпредствоо кынгаабынай сүнгэлэхээ И. Н. Колодезниковын, Бузулуктаацы кырайын уорэтэр музей дэвшигийн А. М. Лубинецэ тириэртээр.

Кинигэн хоноон Чурапчылаацы кини библиотека дэвшигээ В. А. Платонова ырлын, синийн кийсээгээ. Салтын Чурапчы улуулун баянчы А. Т. Ноговицын «Саха сирэ Россияда кийргээ 385 сильян» болгын уонна маҳтал сургуу М.Е. Друзиновка, Чурапчы

улуулун «Маарыкчай», потребностью преселенческих Г.В. Смирнова, «Чурапчы улуулун социальний-экономической сайдынтыгар кылалын иници» З степень изах балыкни уонна маҳтал суркулары Е.П.Антоно娃, В.А. Платонова туттаргана.

«Саха ороспүүбүлүктин Автономийн салайлыгы, П. А. Ойнүүсийн, С. Арханов, М.Аммосов, В. Никиторов, И. Барахов күрүүк саха порогутун чулуу уолаттарын, бишилэх Государственный-политический деятел, юмгээлээспүт, кийсээгээ биир дойдулашын болон Государственный, общественный, политический деятель, Иван Николаевич Винокуровын сыйдээ, угтуу аата соргутуулан, үйэтигийн, энизи 2018 сыйга торообуул 125 сильян бийнээ ороспүүбүлүкчийн кийник болгитнигээ бүгүн сурхгүннээс таалыкнигээ улахан төвүү күүс буолоо.

Дойдуут историентар И.Н. Винокуровын аата сонгоех сынаныбын ылтын, бийтэн дөнүн мэдэгүүн бузарыгар саарбаатхабанылт. Онууха манийн историин, личностары кыркынтаахын короллир кинигээр сүнгэлэхээ улахан», - дэвшигийн В.А. Платонова балын дыншы түмүктээ.

Марфа НЕТРОВА

Петровна Монастырева хомуйан онордо.

О.П.Монастырева ботээрчинэр баа санааларын алтын гымма, ис сүрөнүүн ылтын, уустук дындаа тух баар дынуулун уран манийн борзээхийн кинигэ кун сирин көрө. Кинигэ сүнгэлэхээ, ытыханын чогчулан, улуус баянчы А.Т.Ноговицын, «Чурапчы түмсүү» тумус туттар салайчынтаа И.Н.Аммосов, оччотооюу ороспүүбүлүк почтагын салай опорбут А.И.Игнатьева

сэрийн кийсээгээ тохгоон хаалбака, фронтан суркулары тириэрдиин быспака тэрийбигээ. Чурапчы улуулун нэйлийгээрийн, кини беңүүлэх юулзин аасыг почтаг бэлэрээшнэрин ахтынларын кинигэн олус кийргэйтгэр. Билингийн кийсээгээ үзүүн – хамынчын сыйдатын эмээ олус хомоёйцук сурулан, баар сийнинийн, ишикни бийшаннаар сыйдатылалтар, «Ханыят баланаларытад» уонна «Архивтад»

баянчыны социальный бишшуруустарга солбуйаччы О.Ф.Петрова, ороспүүбүлүкээ саамай улахан «Среднеленской почтамт» начальника С.В.Леонтьева, «Ростелеком» Чурапчылаацы салайтын салайчын С.Д.Васильева, Болоноо ишийнэгийн баянчы В.В.Макарова, бэлэрээшнэр сэбзэгээр борзэсэлтээ М.Н.Митвеева тээвэртээр. Бэлэрээнэр кинигэ сүнгэлэхэн эмээ ызэн, уоруулжин

«Дъам аартыгынан» сана кинигэ

Дъам аартыгынан

Сана кинигэ

Ольма Петрова

Издательство «Джамал»

Алматы

2017

978-9989-10-00-0

128 с.

1000 тг.

16+

978-9989-10-00-0

1000 тг.

Кэсиехни баъзарын

Бұгун бұ ысташтықтар сурүшар кіним, Гурый Гурьевич Монастырев, 50-тап таҳса сыл дышиңых эт шиншіндең тұтсан-хабан, сүрэн-котон, оторон танаарап производствоға танаарының ахтын үзләбен қиңшын буалар.

Кини 1950 сүйлөөхөн ахсынны 22 күнүүз Марфа Алексеевна, Гурий Саввич Монастырентарга үнүс оюон юн сирин көрбүгэ, Энсоолэр, ийнээр, ажалара хоту коюруулшыу ынтындаахтара. Иттэнээн эргилэн юлан ажалара улуустаацы сибээс тэрилгэтигэр, МТС-ка ор юмнэ биригчлийнрийн, механизмынан үзүүлэбүтээ. Энэнийд Клара Гурьевна – Россия сибээний түйгүн, ор юмнэ Чурапчылаацы сибээс тэрилгэтигэр үзүүлэбүтээ, Елена Гурьевна ор сүйлөөхөн тэрилгэтигэр үзүүлэбүтээ, Мырмынча, Хатынчынга начальниктаабыгта, юлиин оюону итгэвшиг үнүйаанинг үзүүлэн пенсияча тихсмбыгта, Мария Гурьевна Чурапчылаацы промкомбинат миобели онорор сыаџар биир бестын, тутаах үзүүлийн съязыбыгта.

Төрөншүүтгээр Муруп-Тыымший олохгоохоро буоланиар, игинэ олгооччуулар сизэрээринэн. Гурдийн эхийн хамнаандаа улуускаа бийр бастакы промышленний тэригтэйн промкомбинаты кытгарты сибээстэммийтэй. 1967 съындааххаа бу тэригтэй пилорамаа рабочайынан, бэрэбинэ тийнитэй эр куруучугуунан киирбигээ. Оччолорго боробиний лесовозкаа быланан тарлан ганааран тийээлээр. Мийцаажайынтан Бос, Нуучча үрээний сийнгээн, Сынаг Сындрдаа ўгтган тийт тийээлээр. 2 ЗИЛ массыннаа, ДГ тыраахтар тэнин он съындаалтараа. Ити юмгээ тэригтэй тигитгэччи улааны, маска нацыйны улахан этээ. “Бары дааны күүснүүт-уухут үрдүүтгээр съындаар, кыннаар дьон энэжийт, үзүүтгэн толлон, язгэрэйгүй турбуултуун ойлообашгүйн. Бары салалтарга хайа кынларшсан, солбуйса съындаан үзүүлнүүрбигээ. Мас союзтооникаланыныг гар, тийээр-танаар үзүүлэргээ, пилорамаа, столирвай съындаа үл сибээстэхник, тохтолу сүүх баараа. Сергей Иванов, Гаврил Тарабукин, Гаврил Эверстон, Иван Федоров, Дмитрий Чепалов, Николай Парфенов, Афанасий Монастырев, Семен Иванов, Николай Месников, Николай Давыдов, Иван Лазарев о. д. а курдук бастын үзүүнтэри кытгарты бийрээ съындыбыгым, үзүүлэх унуйуултуутум. Пилорамаа Афанасий Захаров, Михаил Петров, Егор Дьячковский наставниктэйттара, Үзүүлэх-комсомольской биригээгүйлийгээр Иван Сивцев, Мирон Ортоюков, Иван Попов, Николай Давыдов үзүүлэбигээ, столирвай съындаахха Мария Монастырева биригээгүйлийгээ, райсэйнэт депутаттара Валентина Шадрина, Вера

Монастырева курдук бастын үйлінгәр үзгілебілтіре", - ділж үлкө бунын тұхымының сәргенсіз ахтар.

Ыңык изһин толорон 1970—1972 с. Собиссой Армия юкюнгөр сулууспана байта. Оччюлорго биңиги сэбийчиштөх күүстэрбиг алын суда-рыстыбаларга қытарты сулууспанаан калдаттуураа—Гурий Монголияда тапкожай чаласка сыйдуубыята. Армияда сулууспалы берилин ишиндөй, оччютообу ыччаг бастаан ийэр арапатын соиуунугар—комсомолта кырбигүз. Бастыг үзүүлэх рабочай ишиндээ суюх ыбылгтара. Альни сүйүөх тэрүүтээ комсомольской сэкиртээрийн Дмитрий Чепалов улдадындоо.

Собизской Армии түйгүн агуулсан

сылдырылтыра. 1974 сүйлеме жаңынан шефтий болуп Субурууский аттынан соңғыс Балтонооңуу отделениетин Кындал учаастагар бу тэринде комсомолецтара ынтырбы таңааран үзүлип тахсыйбылтара. “Эдээдий эрчимкең этибүт, үзүлири, үөрөрикөтөрү тэнинэн тутарбыг, ычкат романтиканы диси баара. Кындала ынтырбы таңааран комсомолецтар – Анна Кузьмина, Марина Тараубукина, Елена Коркина, Дуня Абрамова, Таня Попова, Ваня Трофимов, Гена Руфов үзүлип барбылтара. Бу ычкаттарбылтан Анна, Марина, Таня Балтоно уолттарында көргөн тахсан билитин оболосох-ургууллах бергээхэй ыал буюлан олорогтор”, – диси уоро-котө көмснүүр.

тэрилгэ Мурун Тывамийа оскуулагынын бииргэ үзүүлир үөрэгэр-производствийн бача бынныгынан үзүүлир, оюугору столприйн дышлаа, иисэ, парикмахерга үөрэтгүүр. Итихи 2008—2011 сс. дидээгүүртгэн үзүүлбэнтэ.

Гурый Гурьевич густаах улутин таңынан тәрілтетіп, изнишиғи, улууңун общестьенний оюнор астынбынаңыз кыттар. Ол кураук тәрілтетігөр жоскомоныйской, партийнай тәрілтәлдерір, сөкөртээртібіз, депутаттар оройуоннаңыз, изнишижкезеңи сабынтырғыр депутатынан быйыбардамыла, ССКП районмун, комсомол райкомун бироругун

МЭЛДЬИ УЛЭ, ОЛОХ ҮӨНҮГЭР

Маны тиңгастыр комбинациялық

эргизлибиг уолларын
“промкомбинаттар” уоро-кото үздөз
ылыбыгтара. Диризектэринэн П.П.
Кирсанин угулирэ. Пилорамаңа, мас
сөзүтүүлкөлттөштөнчөлүк сыйыбыта.
Уонтутурбуу, үзүн-хамнаны төрийри
сатып, дьюнугар-сэргэтигээр
аптарыптылаах эдээр кишини
биригээнииритэн анаабыгтара. Санга
столвиртай сыйыбытуута басташ бири-
гээниирээбизэ, кэлин тутааччылар
биригээдээрин П.П. Винокуров салай-
была. Ыччын-комсомольской биригэээ
эттөр. Настасииктарынан, маастарда-
рынан Николай Лукин, Роман Кударов
сыйыбыгтара, ыччагтар Петр
Винокуров, Навел Захаров, Григорий
Платонов, Сергей Иванов, А.К.
Монастырев с.п.з. тафасыншасынъ

монастырьс б. д. а. таңарылсаахын, күүрэн-хааран үзүүлэбигиттэрэ. Биригээдээ социалистической куоталыны ишикти күөнүүэр сыйчибылыга. Гурий Гурьевич комсомол райкомун биоротун чилийчинин бэльбэрдаммыга, Коммунистической партии ююститигэр кирийтээ. Тэрийнэ материальний-технический базыны түтсарынга бу биригээдээ эзбэх тутуупу ыншынга. Он курдук сана спортивийн салалдах хонгурх, үзүүлгээр оюорор уопсайдира, дөтсэд, ода, үзүүлээ килогрилибигиттэрэ. Бу тэрийн энччүүгээр-сайдынтыг гар, оройнуонта эрэ буолбаска, оросчуубулжууцэ бастынтар южентэрийн киригтийнэр олук уурбууга. Гурий Гурьевич салайн комсомолеңгара оройнуонта мэдлии бастынтар южентэрийнэр

1986 сүйлаааха промкомбинат маңы танасылыр комбинация уларынын тәріллібіті. Производство сана көрдінс жөнде тахсыбыта. Тәрілтэңиздік-уокта туттушар быстах оноткуктартан сыйда босхолонон, уйтар гарнитур, стелка, кухонный набор күрдүк лың тәрілгін онорор буолбуга. Элбек сана тиражының, оборудование көлбіті. Гурый Гурьевичы үз бир эпизодта салжатын—тиражының даянағылаға, көрүүгэ-истигінгэ механизмынан азаабылтара. Манина даңаны олус эпизодтың ортасынан турал үзүлебіті. Тәрілтэңиздік-уокта тогұү күре буолбуга, улуссака, ерестіүүбүлүкің билимдер бастығы механизатордары киен тутта анықталып.

1990 сыйлаахха олондукт атын тутууга киришингээр, тэрэлж ХЭТ-5 э уларыйан, үзүүнтээр акционерлар буулбугтара. Тэрэлэ бойжийн производствын тутамдааныг 1999 сыйтан Гурий Гурьевич дижижээринэн үзүүтэн сандаабыга. Үзүүтэн санаа ирэлбийгээ сони тубэчиннэрээр, объектары паспортизацийн тутамдаабыга, 2001 сыйлаахха улуус уөрөххэд управляемстнын сүбэдэйн, салаптаа туроурсан, 960 кв. м. ижилэх мебельгийн сандаа оскуулцаа реконструкциалдан опторогородо түүсээ үзүүлснэгээ. Маньжаха уөрөх управляемстнын начальника Егор Семёнович Сидорон Уөрөх министерстийн хэлбэрээр угэжсан, биш сандаа хэбигитэрээ. 2001 сыйтан

чилинизинен узелдбите, Чураңы извилисизги "Ыңык суборын" чиңдерді. Улуска мас тарысынын скорунда саудаңыбылтардан байтуғас, орнуон абсолюттaiй чемпионуван буола сыйынбыг спортымен. Чураңының народтaiй театр тугаах артының кырдаңастар хордасын "Илисіз". Урек танырьылаах узен съанаңдан "Коммунистический театр" аты ыбыта, Чураңы извилисиз болуултапа арасынан буолбуға, "Профсоюзпар 100 съшарыгар" митингинен. "Күлтүурыны уонна духхубузды сыйынварынга көнөрсөйт күштеп таңда" болыпти, элбен бочурунай грамоталарынац, дипломдарының пайдалащамылга.

Дээ, итгиник уз, олох үүхүүрээр
сындаар улахан дын юргэн ава
байныгга. 4 оюу амарах авса, элбог
сизи татгалзах энэг Гүрий Гүрэсэн
Монастырьс.

